

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
26.09.2019

с. Верхний Услон

КАРАР
955

Югары Ослан муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм гражданнар оборонасы буенча уку-консультация пунктларын төзү турында

«Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 21.12.1994 ел, № 68-ФЗ Федераль законнарны үтәү йөзеннән, «Гражданнар оборонасы турында» 12.02.1998 ел, № 28-ФЗ, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны укутуны оештыру турындагы Нигезләмәне раслау хакында» 2000 ел, 2 ноябрь, №841 карары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 21 маендагы №1126-р боерыклары нигезендә, Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. ГОЧС буенча уку-консультация пунктлары булдыру:

«Югары Ослан муниципаль районының үзәкләштерелгән клуб системасы» муниципаль бюджет учреждениесе (Югары Ослан авылы), аңа Югары Ослан авыл җирлегенә хезмәт күрсәтү зоналарын беркетеп;

МБУ «ЦКС» №6 филиалы Печищи СДК (Печищи ав.), хезмәт күрсәтү зонасын Печищи һәм Югары Ослан авыл җирлекләре составында беркетеп кую белән;

МБУ «ЦКС» № 2 филиалы Октябрьский СДК (Октябрьский ав.) хезмәт күрсәтү зонасын Шеланга, Вахитов, Түбән Ослан, Октябрьский авыл җирлекләре составында беркетеп кую белән;

МБУ «ЦКС» № 21 филиалы Карагуҗа СДК (Карагуҗа) хезмәт күрсәтү зонасын Мәмәтхуҗа, Канаш, Олы Меми, Майдан, Карагуҗа, Килди авыл җирлекләре составында беркетеп кую белән;

МБУ «ЦКС» № 9 филиалы Макыл СДК (Макыл ав.) хезмәт күрсәтү зонасын Макыл, Соболевский, Куралово авыл җирлекләре составында беркетеп кую белән;

МБУ «ЦКС» № 14 филиалы Яр буе Морквашы СДК (Яр буе Морквашы ав.) хезмәт күрсәтү зонасын Борнаш, Введенсий-Бистәсе, Яр буе Морквашы авыл җирлекләре составында һәм Иннополис шәһәренә беркетеп кую белән.

2. Печищи, Октябрьский, Карагуҗа, Макыл, Яр буе Морквашы авыл җирлекләре башлыкларына һәм Югары Ослан авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенә:

оешма җитәкчеләренә әлеге карарның 1 пунктында күрсәтелгән ГОЧС буенча төзелә торган уку-консультация пунктларын уку-матди базасы белән тәэмин итүдә ярдәм күрсәтергә.

3. ГОЧС буенча уку-консультация пунктлары башлыклары итеп алар нигезендә барлыкка килә торган оешма һәм учреждение җитәкчеләрен билгеләргә.

4. Расларга:

Югары Ослан муниципаль районының ГОЧС буенча уку-консультация пунктларының структурасы һәм составы (№1 Кушымта);

ГОЧС буенча уку-консультация пункты начальнигы вазыйфалары (№2 Кушымта);

Югары Ослан муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча эшләмәүче халыкны әзерләү Программасы (№3 Кушымта);

Югары Ослан муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча уку-консультация пунктында эшләмәүче халык белән дәрестәр расписаниесе (№4 Кушымта);

Югары Ослан муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча уку-консультация пунктының эш тәртибе (№5 Кушымта).

5. Уку-консультация пунктларының составын уку-консультация пункты башлыгы һәм 1-2 инструктор составында штаттан тыш нигездә формалаштырырга.

6. ГОЧС буенча уку-консультация пунктлары башлыкларына, карар рәсми басылып чыкканнан соң, 2 ай вакыт эчендә эшләргә:

2020 елга (алга таба-1 декабрьгә кадәр) эшләмәүче халыкны уку буенча ГОЧС буенча уку-консультация пунктының эш планы;

ГОЧС буенча уку-консультация пункты буенча дежур тору графигы (яртыеллык буенча);

үткәрелгән консультацияләрне исәпкә алу журналы;

плакатлар, уку әдәбияты, кулланмалар, брошюралар һәм белешмәлекләр сатып алуга гариза.

7. Югары Ослан муниципаль районының «Мәгариф бүлеге» МКУ, Район мәгариф оешмаларының тормыш иминлеге нигезләре укытучыларын ГОЧС буенча уку-консультация пунктларына беркетүне тәэмин итәргә (№1 Кушымта).

8. Югары Ослан муниципаль районының «Гражданнарны яклау идарәсе» муниципаль казна учреждениесе житәкчесенә, әлеге карарның 2 пунктында күрсәтелгән буенча һәм авыл җирлекләре Башлыкларына, аларның эшчәнлеген оештыру буенча методик һәм практик ярдәм күрсәтергә.

9. Бу карарның үтәлешен контрольдә тотуны Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң социаль-мәдәни мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Башкарма комитет Житәкчесе

В.С. Тимиряев

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Башкарма комитетының 26.09.2009 ел,
№ 955 карары белән расланган
Кушымта №1

Югары Ослан муниципаль районының ГОЧС буенча уку-консультация пунктларының
СТРУКТУРАСЫ һәм СОСТАВЫ

№	ГОЧС буенча уку-консультация пункты оешкан оешманың исеме (алга таба – ГОЧС буенча УКП)	ГОЧС буенча УКП урнашу адресы	ГОЧС буенча УКП жетәкчесе	ГОЧС буенча УКП инструкторлары
1	«Югары Ослан муниципаль районының үзәкләштерелгән клуб системасы» муниципаль бюджет учреждениесе	422570 Югары Ослан районы, Югары Ослан ав., Колхозная ур., 32	«Югары Ослан муниципаль районының үзәкләштерелгән клуб системасы» муниципаль бюджет учреждениесе директоры	«Югары Ослан СОШ» тормыш иминлеге нигезләре укытучысы
2	МБУ «ЦКС» №6 филиалы Печищи СДК	422592 Печищи ав., Киров ур., 62	МБУ «ЦКС» №6 филиалы Печищи СДК Директоры	«Печищи ООШ» тормыш иминлеге нигезләре укытучысы
3	МБУ «ЦКС» № 2 филиалы Октябрьский СДК	422570 Югары Ослан районы, Октябрьский пос., Центральная ур., 7	МБУ «ЦКС» № 2 филиалы Октябрьский СДК Директоры	«Октябрьский СОШ» тормыш иминлеге нигезләре укытучысы

4	МБУ «ЦКС» № 21 филиалы Карагужа СДК	422586 Югары Ослан районы, с. Карагужа, Центральная площадь ур.,2	МБУ «ЦКС» № 21 филиалы Карагужа СДК Директоры	«Карагужа СОШ» тормыш иминлеге нигезләре укытучысы
5	МБУ «ЦКС» № 9 филиалы Макыл СДК	422582 Югары Ослан районы, Рус Макылы ав., Центральная ур., 115	МБУ «ЦКС» № 9 филиалы Макыл СДК Директоры	«Макыл СОШ» тормыш иминлеге нигезләре укытучысы
6	МБУ «ЦКС» № 14 филиалы Яр бую Морквашы СДК	422594 Югары Ослан районы, Яр бую Морквашы ав., Красавин ур., 6	МБУ «ЦКС» № 14 филиалы Яр бую Морквашы СДК Директоры	«Яр бую Морквашы СОШ» тормыш иминлеге нигезләре укытучысы

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Башкарма комитетының 26.09.2009 ел,
№ 955 карары белән расланган
№2
Кушымта

ГОЧС буенча укыту-консультация пункты начальнигы вазыйфалары

ГОЧС буенча укыту-консультация пункты башлыгы (алга таба – УКП) :

- * хезмэт күрсәтү зонасында эшләмәүче халык белән консультацияләр оештыру һәм аларның барышы;
- * уку процессын матди-техник яктан тәэмин итү;
- * ГОЧС буенча УКП штатына инструкторлар сайлау, аларның профессиональ әзерлеге, консультацияләр расписаниесен үтәү.

ГОЧС буенча УКП башлыгы бурычлы:

- * планлаштыручы һәм хисап документлары белән эшләргә;
- * документларның үз вакытында үтөлеше өчен исәп алып барырга;
- * ГОЧС буенча УКП укыту-материаль базасын камилләштерү;
- * беркетелгән территориянең характеристикасын, эшләмәүче халыкның санын белү;
- * эшләмәүче халыкны әзерләү буенча эшләр торышын, проблемалы мәсьәләләрне белү, халыкны әзерләүдә ачыкланган житешсезлекләрне бетерү максатыннан консультацияләр тематикасына төзәтмәләр кертү буенча үз вакытында чаралар күрергә;
- * эш барышында консультация хезмәтләре күрсәтүне оештыру зонасында авыл жирлекләре башлыклары белән, шулай ук Эчке эшләр министрлыгы, Сәламәтлек саклау, санитария-эпидемиология хезмәте белгечләрен җәлеп итү буенча һ. б. авыл жирлекләре Башлыклары белән элемтә булдырырга ;
- * документлар эшләргә һәм беркетелгән территориянең эшләмәүче халыкын укыту буенча хисап документациясен алып барырга;
- * ГОЧС буенча УКП мөлкәтенең тәртибе, бөтенлеге һәм төзеклеген күзәтү;
- * Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча уку-методик үзәге филиалларында биш елга бер тапкыр Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә квалификация күтәрергә.

Югары Ослан муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча эшләмәүче халыкны әзерләү
ПРОГРАММАСЫ

1. Әлеге Программа эшләмәүче халыкны гадәттән тыш хәлләрдә тыныч һәм сугыш чорындагы гамәлләргә өйрәтү өчен билгеләнгән.

2. Программаның максаты булып, эшләми торган халыкны, төбәкнең һәм муниципаль берәмлекнең үзенчәлекләрен (административ һәм икътисадый) исәпкә алып, төрле гадәттән тыш хәлләрдә үз-үзенә тоту практик күнекмәләрен өйрәтү тора.

3. Житештерү һәм хезмәт күрсәтү өлкәләрендә эшләмәүче халыкны әзерләү алар белән әңгәмәләр, лекцияләр, гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча уку-консультация пунктларында кино, видеофильмнар карау юлы белән алып барыла. Халыкның бу категориясен мөстәкыйль өйрәнү-кулланмалар, белешмәлекләр, листовкалар һәм буклетлар, радиотапшыруларны тыңлау һәм гадәттән тыш хәлләрдән яклау мәсьәләләре буенча телепрограммалар карау. Әзерлек эшләмәүче халыкның тыныч һәм сугыш чорындагы гадәттән тыш хәлләр турында күзаллауларын, алардан саклану ысулларын, саклану корылмаларының һәм шәхси саклану чаралары бирү пунктларының урнашу урыннарын, беренче ярдәм күрсәтү буенча гап-гади күнекмәләргә ия булуын белсен өчен үткәрелә. Эшләмәүче халык өйрәнүләрдә һәм күнегүләрдә катнашырга жәлеп ителә, аларда төп игътибар гадәттән тыш хәлләрдә гамәли гамәлләр эшләүгә бирелергә тиеш.

4. Дәрәсләрне үткөрү өчен уку төркемнәре (10-15 кеше) оештырыла. Дәрәсләр Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча уку-методик үзәгендә ГОЧС буенча УКП начальниклары һәм инструкторлары тарафыннан үткәрелә.

Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча уку-консультация пункты башлыгы Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты житекчесе боерыгы белән билгеләнә.

Медицина темалары буенча, шулай ук психологик әзерлек проблемалары буенча дәрәсләрне "Югары Ослан РҮХ" ДАССО белгечләре үткәреләр.

5. Дәрәсләр уку-консультация пункты бинасында үткәрелә һәм кирәкле мөлкәт һәм жиһазлар, уку һәм күрсәтмә әсбаплар белән тәэмин ителергә тиеш. Шулай ук вакытта белем бирүнең техник чараларына өстенлек бирелә. Дәрәсләрдә дискуссияләр, өйрәтү уеннары үткәрергә, диалогитивлар, уку фильмнары, видео - һәм аудиоматериаллар кулланырга кирәк.

6. Дәрәсләрне үткәргәндә психологик тотрыклылыкка, гадәттән тыш хәлләр нәтижеләреннән саклану чараларының ышанычлылыгына һәм ысулларына, катлаулы шартларда бурычларны үтәүгә әзерлеккә һәм йөкләнгән эш өчен югары жаваплылыкка житеди игътибар бирергә кирәк.

7. Төп документ-уку елына 12 сәгать исәбеннән төзелгән дәрәсләр (консультацияләр) расписаниесе. Дәрәсләрнең темалары һәм сәгать саны аларны өйрәнү өчен жирле шартларны һәм укучыларның әзерлек дәрәжәсен исәпкә алып билгеләнә.

8. Өзөрлөк нәтижәсендә эшләми торган халык белергә тиеш:
көчле агулы һәм авария химик куркыныч матдәләрдән, заманча зарарлану чараларыннан, табигый бәла-казалардан, аварияләрдән һәм һәлакәтләрдән саклауның төп чаралары һәм ысуллары;

"Һәркемгә игътибар!" һәм ГО сигналларына, урыннарда Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр эшләре буенча идарә органнарының башка сөйләм хәбәрләрен;

гадәттән тыш хәлләр вакытында эвакуация чараларын үткөрү кагыйдәләре;
хәбәр итү сигналлары буенча төгәл эш итү;

көнкүреш характерындагы тискәре һәм куркыныч факторлар барлыкка килгәндә адекват эш итү;

индивидуаль һәм коллектив саклану чараларыннан файдаланырга һәм сулыш һәм тире органнарын яклауның иң гади чараларын өзерләргә;

имгәнүләр, пешүләр, агуланулар, электр тогы һәм жылылык бәрелү вакытында үз-үзеңә һәм үзара ярдәмләшү;

гражданнар оборонасы чараларын үтәгәндә балаларны якларга һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итәргә.

9. Укытуда түбәндәге максатлар күздә тотылырга тиеш: кешеләрдә теге яки бу гадәттән тыш хәл килеп чыкканда психологик тотрыклылык булдыру; гадәттән тыш хәлләр нәтижәләренең ышанычлылыгына һәм саклану чараларының ышанычлылыгына ышаныч булдыру; аларны яшәү урыннары өчен зур булган экстремаль хәлләрдә оста һәм аңлы эшләргә өйрәтү; килеп туган хәлләрне алдан күрү һәм бәяләү; шәхси куркынычсызлык өчен дә, үз гаиләңне, күршеләрне катлаулы шартларда эшләргә өзерләү өчен дә җаваплылык хисе тәрбияләү.

Тормыш иминлеге өлкәсендә эшләмәүче халыкны укыту өчен тәкъдим ителә торган темалар исемлеге

№	Темалар исемлеге
1.	Гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итү. "Һәркемгә игътибар!" һәм урыннарда Гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр буенча идарә органнарының сөйләм мөгълүматларына халыкның гамәлләре
2.	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең классификациясе. Яшәү урыннары өчен иң характерлы гадәттән тыш хәл
3.	Авария, химик яктан куркыныч матдәләр, аларның кеше организмына йогынтысы, рөхсәт ителгән һәм концентрациягә зыян китерә торган чаралар
4.	Халыкны күмәк һәм шәхси яклау чаралары
5.	Саклау корылмаларына керү һәм аларда булу тәртибе. Саклау корылмаларыннан эвакуацияләү тәртибе. Радиацион һәм химик куркыныч объектлардагы аварияләрдә аларны куллану үзенчәлекләре
6.	Радиоактив тузан һәм авария химик куркыныч матдәләр үтеп керүдән йортларның (фатирларның) саклау үзенчәлекләрен арттыру
7.	Халыкны эвакуацияләү юлы белән яклау. Эвакуация үткөрү тәртибе
8.	Янгынга каршы чаралар үтөлеше. Янгыннарыны локальләштерү һәм сүндерү
9.	Халыкны шәхси яклауның медицина чаралары
10.	Яраланган, кан агу, сынган, пешкөн вакытта үз - үзеңә һәм үзара ярдәмләшү.
11.	Балаларны яклау үзенчәлекләре. Өлкән халыкның аны оештыру буенча бурычлары
12.	Азык-төлекне, фуражны, суны радиоактив, агулаучы матдәләр һәм бактериаль чаралар белән зарарланудан саклау
13.	Обсервация һәм карантин. Изоляция-чикләү чараларын үтәгәндә халыкның үз-

№	Темалар исемлеге
	үзен тотышы кагыйдөлөре
14.	Халыкны гадэттөн тыш хөллөрдө эшлөргө рухи-психологик яктан өзөрлөү.

Дөрес темаларының эчтөлөгө

Тема 1. Гадэттөн тыш хөллөр турында халыкка хөбөр итү. "Һәркемгә игътибар!" һәм урыннарда Гражданнар оборонасы эшлөре һәм гадэттөн тыш хөллөр буенча идарә органнарының сөйләм мәгълүматларына халыкның гамөллөре.

Табигый бөла-казалар, авария яки аның барлыкка килү куркынычы, шулай ук дошманның янавы яки һөжүм итүе турында хөбөр итү тәртибе. Химик куркыныч объектлардагы аварияләрдө, жир тетрөү, су басулар куркынычы булганда сөйләм мәгълүматлары вариантлары.

"Һәркемгә игътибар!"өйдө, эштө, урамда, жәмөгать урынында һәм шөһәр транспортында булганда.

Тема 2. Табигый һәм техноген характердагы гадэттөн тыш хөллөрнең классификациясе. Яшөү урыннары өчен иң характерлы гадэттөн тыш хөл Табигый һәм техноген характердагы гадэттөн тыш хөллөрне классификацияләү. Халык яшөү урыннары өчен иң хас булган гадэттөн тыш хөл.

Тема 3. Авария, химик яктан куркыныч матдөлөр, аларның кеше организмына йогынтысы, рөхсәт ителгән һәм концентрациягә зыян китерә торган чаралар .

Авария химик яктан куркыныч матдөлөр.

Хлор, аның физик-химик үзлекләре. Хлор белән агулану билгелөре, шөхси саклану чаралары.

Аммиак, аның физик-химик үзлекләре. Аммиак белән агулану билгелөре һәм аннан саклану чаралары.

Кеше организмы өчен авария химик куркыныч матдөлөрнең рөхсәт ителгән һәм аларны зарарлаучы концентрацияләре. Авария химик куркыныч матдөлөр белән зарарланган вакытта медицина ярдөме күрсөтү.

Тема 4. Халыкны күмөк һәм шөхси яклау чаралары.

Саклау корылмаларын классификацияләү. Жиһазлары һәм гадилөштерелгән эчке жиһазлар белән сыену урыны. Төп элементлары сыеныр урын. Гади типтагы традицион яшеренлеклөр.

Фильтлаучы противогазларны, респираторларны билгелөү, урнаштыру һәм сайлау, алардан файдалану кагыйдөлөре. ГП-7 противогазлары. Сулыш һәм тире органнарын яклауның иң гади чаралары, аларның саклану үзлекләре, житештерү һәм куллану тәртибе. Жиңел саклагыч костюм Л-1, гомумгаскәр саклау костюмы, саклагыч фильтрлаучы киём, аларны куллану кагыйдөлөре һәм билгелөнөшө. Эш режимнары чараларында тирене саклау.

Тема 5. Саклау корылмаларына керү һәм аларда булу тәртибе. Саклау корылмаларынан эвакуацияләү тәртибе. Радиацион һәм химик куркыныч объектлардагы аварияләрдө аларны куллану үзенчөлекләре

Кешелөрне комендант (өлкөн) күрсөтмөсө буенча саклау корылмасына урнаштыру. Балалар белән килгән затларны урнаштыру.

Саклау корылмаларында билгелөнгән режимны һәм тәртипне саклау. Сыену яки яшерү буенча комендант (өлкөн) һәм дежур күрсөтмөлөрен үтөү.

Саклау корылмаларында ризык кабул итү тәртибе. Чыгу тәртибе.

Радиацион һәм химик куркыныч объектлардагы аварияләрдө саклау корылмаларын куллану үзенчөлекләре.

Тема 6. Радиоактив тузан һәм авария химик куркыныч матдөлөр үтеп керүдөн йортларның (фатирларның) саклау үзенчөлекләрен арттыру

Сигналларны, командаларны, административ органнар, Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр эшләре буенча идарә органнары боерыкларын үз вакытында тәмин итү. Радиоактив тузан һәм аэрозоль үтеп керүдән саклау буенча эшләр башкару. Ишекләр һәм тәрәзәләрдә ярыкларны томалау, тыгызлау материаллары урнаштыру. Бүлмәләрнең радиоактив нурланышлардан саклау үзенчәлекләрен көчәйтү. Тәрәзә уемнарын томалау.

Тема 7. Халыкны эвакуацияләү юлы белән яклау. Эвакуация үткөрү тәртибе
Эвакуация, аның максатлары. Эвакуацияләү принциплары һәм ысуллары. Эвакуация органнары. Эвакуация башлану турында хәбәр итү тәртибен эшкөртү.

Кешеләрне шөһәр читендәге зонага бару өчен эзерләү: әйберләр, документлар, азык-төлек һәм су эзерләү. Фатирда (йортта) үтәсе эшләр. Жыелма эвакуация пункты белән танышу һәм аның эш тәртибе. Жыелма эвакуация пунктында халыкның гамәлләре.

Катнаш ысул белән эвакуацияләү үзенчәлекләре. Жәяүлеләр колонналары төзү. Хәрәкәт маршрутында һәм кабул итү эвакуация пунктында үз-үзеңне тоту кагыйдәләре. Кешеләрне саклау һәм эвакуацияләү барышында медицина тәминаты, урнашу урыннарында урнаштыру. Ашыгыч эвакуация, аны үткөрү тәртибе.

Тема 8. Янгынга каршы чаралар үтәлеше. Янгыннарны локальләштерү һәм сүндерү.

Йортта (фатирда), торак секторда һәм производствода янгынга каршы профилактик чаралар. Янгын сүндерү чаралары (су, ком, ут сүндергечләр) запасларын булдыру. Ишегалларында янгын чыгу мөмкинлеген киметү. Янгын сүндергечләр белән мөрәжәгать итү тренировкасы. Электр, газ һәм электр плитәләре белән эш итү кагыйдәләрен үтәү.

Янгыннарны локальләштерү һәм сүндерү. Янгынга каршы полосалар булдыру.

Янгыннарны сүндергәндә жәлеп ителә торган көчләр һәм янгынга каршы отрядлар чаралары, шулай ук гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерү отрядлары белән хезмәттәшлек.

Тема 9. Халыкны шәхси яклауның медицина чаралары.

Шәхси бәйләү пакеты. Аны билгеләү, аны ачу тәртибе һәм куллану кагыйдәләре, бәйләү пакеты белән практик эшләү.

Радиоактив һәм бактериологик зарарлану зоналарында аны куллану тәртибе һәм шәхси медицина гражданнарын яклау комплекты (КИМГЗ) белән практик эш.

ИПП-11 шәхси химиягә каршы пакет. Аны билгеләү һәм алардан файдалану тәртибе. ИПП химик пакеты белән гамәли эш. Шәхси химиягә каршы пакетлар булмаганда, ярдәмче чараларны куллану.

Шәхси саклану чараларын саклау һәм бирү.

Тема 10. Яраланган, кан агу, сынган, пешкән вакытта үз - үзең һәм үзара ярдәмләшү.

Беренче ярдәм яраланган һәм кан киткән вакытта. Кан агуны туктату алымнары. Табель һәм кул астындагы чаралар куллану. Шәхси бәйләү пакеты, бинтлар, марля һәм кул астындагы материал ярдәмендә яраларга һәм яндырылган тән кишәрлекләренә бәйләнеш салу кагыйдәләре һәм алымнары.

Сынган, имгәнгән вакытта ярдәм итү. Табель, ярдәмче чаралар кулланып, имобилизацияне тәмин итү ысуллары (буыннарның хәрәкәтсезлегенә ирешү һ.б.).

Пешкәндә һәм туңганда ярдәм. Ут нурланышынан пешү. Шок хәлендә, өшегәндә, электр тогы, жылылык һәм кояш сугуда ярдәм күрсәтү. Батучыга

ярдәм. Ясалма сулыш һәм йөрәк массажын үткөрү ысуллары. Авыруларны карау өчен нигезләр .

Тема 11. Балаларны яклау үзенчәлекләре. Өлкән халыкның аны оештыру буенча бурычлары.

Балаларны яклау буенча өлкән халыкның бурычлары. Ата-аналар, балалар бакчалары, мәктәпкәчә учреждениеләр персоналы, белем биру мәктәпләре, оешма, учреждение житәкчеләренең, нинди ведомствога карамавына һәм балаларны яклау буенча милек формаларына карамастан, гамәлләре.

Урамда, уку йортында һәм мәктәпкәчә балалар учреждениесендә балаларны яклау.

Балаларны сыену урыннарында һәм сыену урыннарында урнаштыру үзенчәлекләре. Шөһөрдән балаларны эвакуацияләү, транспортта урнаштыруны оештыру, юлда һәм урнашу урыннарында үз-үзеңне тоту кагыйдәләре.

Балалар противогазларын урнаштыру үзенчәлекләре: РДФ-7, ПДФ-Ш, ПДФ-Ш2, ПДФ2-Д һәм саклагыч балалар камералары. Балага противогаз битлеген сайлау һәм эзерләү.

Противогаз, ресиратор, тукума битлеге һәм балага мамык-марля бәйләвечен кию.

Балаларны яклау өчен индивидуаль ИПП химик пакеты куллану үзенчәлекләре.

Гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итү сигналы буенча гамәлләрдә һәм зарарлану урыннарында (зарарлану зоналарында) балаларны яклау үзенчәлекләре. Балаларны янган һәм төтен биналарында эзләү.

Тема 12. Азык-төлекне, фуражны, суны радиоактив, агулаучы матдәләр һәм бактериаль чаралар белән зарарланудан саклау.

Азык-төлек һәм суны өй шартларында саклау. Икмәк һәм кондитер әйберләрен, ярма һәм вермишельләрен, ит һәм яшелчәләрен саклау буенча эшләренә гамәли башкару. Металл һәм пыяла савыт-саба, полиэтилен пленка, катыргы һәм агач таралар куллану.

Авыл хужалыгы жирлегендә азык-төлек саклау урыннары һәм тәртибе. Кырда һәм фермаларда терлекләр өчен фуражны саклау. Суны авыл жирендә зарарланудан саклау. Шахталар коесын радиоактив, агулуй торган матдәләр һәм төрле бактерияләрдән саклауга эзерләү буенча эшләр башкару тәртибе.

Су запаслары булдыру һәм аны саклау тәртибе. Ризык эзерләү, эчү һәм санитария-гигиена чаралары өчен бер кешегә су чыгымы нормалары.

Тема 13. Обсервация һәм карантин. Изоляция-чикләү чараларын үтәгәндә халыкның үз-үзен тотышы кагыйдәләре.

Обсервация һәм карантин дөвамлылыгы. Изоляция-чикләү чараларын үтәгәндә халыкның үз-үзен тотышы кагыйдәләре. Аларны алу тәртибе.

Тема 14. Халыкны гадәттән тыш хәлләрдә эшләргә рухи-психологик яктан эзерләү.

Әхлакый-психологик эзерлекнең бурычлары һәм эчтәлегә. Экстремаль хәлләрдә халыкны рухи-психологик яктан эзерләүне оештыру, аның формалары һәм методлары.

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Башкарма комитетының 26.09.2009 ел,
№ 955 карары белән расланган
№4 Кушымта

Югары Ослан муниципаль районының Гражданның оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча уку-консультация пунктында эшләмәүче халык белән дәрәсләр
РАСПИСАНИЕ

Дата	Тема исеме	Дәрәсләр үткөрү методы	Сәгать саны	Кем үткәрә
ноябрь	Гражданның оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә халыкның бурычлары	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
	Гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итү. Халыкның "Һәркемгә игътибар!»	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
декабрь	Территорияләргә, биналарны һәм корылмаларны, эш урыннарын, киём-салым һәм аяк киёмнәрен зарарсызландырганда халыкның гамәлләре. Кешеләргә санитар эшкәртү	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
	Коллектив һәм шәхси саклану чаралары	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
Январь	Территорияләргә, биналарны һәм корылмаларны, эш урыннарын, киём-салым һәм аяк киёмнәрен зарарсызландырганда халыкның гамәлләре. Кешеләргә санитар эшкәртү Коллектив һәм шәхси саклану чаралары	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
февраль	Саклау корылмаларын тутыру тәртибе һәм аларда булу. Саклау корылмаларынан эвакуацияләү тәртибе. Радиацион һәм химик куркыныч объектларда аварияләрдә ЗС куллану үзенчәлекләре	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
	Радиоактив тузан һәм авария-химик куркыныч матдәләр үтеп	Лекция	1	УКП Башлыгы,

	керүдән йортның (фатирның) саклау үзенчәлекләрен арттыру			инструктор
март	Халыкны эвакуацияләү юлы белән яклау. Эвакуацияләүне үткөрү тәртибе.	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
	Янгынга каршы чаралар үтәләше. Янгыннарны локальләштерү һәм сүндерү.	Практика	1	УКП Башлыгы, инструктор
апрель	Балаларны яклау үзенчәлекләре. Өлкән халыкның аны оештыру буенча бурычлары.	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
	Азык-төлекне, фуражны, суну радиоактив, агулаучы матдәләр һәм бактериаль чаралар белән зарарланудан саклау.	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
май	Халыкны гадәттән тыш хәлләрдәге гамәлләргә рухи-психологик яктан әзерләү. Янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләре таләпләре. Беренчел янгын сүндерү чаралары. Янгын вакытында эш итү тәртибе. Махсус янгынга каршы режим.	Лекция	1	УКП Башлыгы, инструктор
	БАРЛЫГЫ		12	

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Башкарма комитетының 26.09.2009 ел,
№ 955 карары белән расланган
№5 Кушымта

Югары Ослан муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш
хәлләр буенча укыту-консультация пунктының
ЭШ ТӨРТИБЕ

№	Атна көннәре	Эш вакыты	Искәрмә
1.	Дүшәмбе	15.00 - 17.00	
2.	Чәршәмбе	15.00 - 17.00	
3.	Жомга	15.00 - 17.00	